

КРИПТОВАЛЮТА ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Після появи біткоїна у 2009 р. у світовій науковій думці не сформувалося єдиного ставлення до криптовалют. На думку одних, біткоїн став валютою майбутнього, що якнайкраще уособлює децентралізовану, незалежну від регуляторного впливу валюту і функціонує виключно у віртуальному просторі. Інші ж поставилися до біткоїна скептично, не вважаючи його грошима, платіжними засобами чи валютними цінностями, а відносячи до категорії «фішок» або «токенів», які можуть виступити заміниками традиційних грошей на певних етапах здійснення фінансових операцій. Незважаючи на дискусійність та неоднозначність біткоїна, у 2011 р. почали з'являтися нові криптовалюти, засновані на аналогічних до біткоїна принципах, хоча й мали певні відмінності від нього та були спробами удосконалення першої криптовалюти [3, с. 82].

Розвиток криптовалютної індустрії – це процес, який об'єднує різних фахівців, зокрема, економістів, фінансистів, юристів, програмістів, що створюють нові інноваційні рішення. Т. Желюк, О. Бречко зауважують, що розвиток цифрової економіки змінює роль і форми грошей як засобу платежу. Мережеві процеси посилюють популярність електронних валют, які здатні швидко реагувати на зміни віртуального ринку платежів. Криптовалюта у сучасній системі міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин є зручною формою електронних розрахунків [2, с. 51].

І. П. Ситник, Т. Бодарева стверджують, що криптовалюта – електронна валюта, в якій технологія шифрування використовується для регулювання, випуску одиниць валюти і підтвердження переказу коштів. Метою функціонування криптовалюти є створення незалежної від регулювання альтернативної платформи, в якій перекази у порівнянні з альтернативними напрямками, здійснюються швидше і з мінімальними транзакційними витратами, а також не існує потреби зазначення персональних даних [5, с. 57].

Отже, криптовалюта – це вид цифрової валюти, в основі якої лежать криптографічні методи. Основною перевагою даного виду цифрових валют є повна децентралізація (хоча є певні винятки). Аби ніхто не міг вносити зміни в ланцюг транзакційних блоків,

застосовуються криптографічні методи, які захищають інформацію від змін.

Криптовалюта функціонує поряд з блокчейном, тобто ланцюгом даних, який свідчить про те, що певні дії в мережі відбувалися в зазначеному порядку. По суті, це та ж база даних з вирішеною проблемою масштабування. Крім того, блокчейн викачується на пристрої абсолютно всіх користувачів для забезпечення повної децентралізації. Блокчейн гарантує, що дані, внесені в нього, не відбулося внесення жодних змін чи підмінень з метою вигоди для будь-якої сторони. Відтак, ми вважаємо, що криптовалюта стала невід'ємним елементом системи забезпечення економічної безпеки держави в умовах стрімкої цифровізації економіки.

Сама криптовалютна система налагоджена таким чином, що всі необхідні дані, а це випуск одиниць валюти, генерація монет, загальна підсумкова кількість валюти, швидкість випуску, дані по транзакціях, і звичайно ж, курс криптовалюти відомі всім. Виходить, що відомі всім фінансові інститути з центральними банками – єдиними регуляторами привели світову економіку до стану, коли кожен залежний від курсу тієї чи іншої валюти, де країни починають ланцюжок девальвування, де доходи суспільства стикаються з ризиком плавного або моментального (при дефолті національної економіки) знецінення. На фоні подібних негативних чинників і можливих ризиків цінність криптовалюти визначається простим законом попиту і пропозиції: курс залежить від того, за який еквівалент його власники готові з ними розлучитися і за який готові його придбати.

Якщо всі перестануть приймати їх в оплату і відправляти, тобто якщо всі економічні операції з криптовалютою перестануть виконуватися, то система втратить свою цінність. Однак ризик дефолту залежить від активності самих споживачів, а не від політики однієї країни. Програма генерації і транзакції криптовалюти, тобто функціональність цієї валюти включила в себе всі необхідні якості, якими повинна бути наділена світова валюта. Криптовалюта обмежена кількісно. Вона обмінюється на традиційні грошові одиниці. Цінність валюти визначається ринком. Попит і пропозиція є єдиними чинниками, що формують її цінність. Основна унікальністю цієї одиниці обміну є її децентралізована емісія. Система налаштована таким чином, що її користувачі є одночасно і банком, і клієнтом [4, с. 51].

Також отримана криптовалюта шляхом майнінгу захищується на спеціальний електронний гаманець криптовалюти, з якого

економічний суб'єкт може безпосередньо оплатити товари чи послуги на електронний криптовалютний гаманець. Таким чином, подібні трансакції відбуваються поза банківською системою, а криптовалюти формально складають частину грошового агрегату М0, однак, як і обсяги іноземної валюти, їх неможливо поррахувати. Збільшення кількості і обсягів трансакцій у криптовалютах, оминаючи банківську систему призведе до зниження ролі реальних грошей [1, с.158].

Отже, можна зробити висновок, що незважаючи на нетривалий період існування, криптовалюти та інструменти, пов'язані з ними, активно розвиваються. Основна ідея створення даного інструменту полягала у пошуку альтернативи сучасним фінансовим механізмам та тій грошовій системі, яка використовується в сучасному суспільстві. Вважаємо досить ймовірним, що у найближчому часі криптовалюти стануть суттєвою складовою світової фінансової системи та елементом системи забезпечення економічної безпеки держави.

Перелік використаних джерел

1. Васильчишин О.Б. Основні напрямки впливу криптовалют на монетарну політику та фінансову безпеку банківських систем. *Економічний аналіз* 2017. Том 27, № 4. – С. 152-160

2. Желюк Т., Бречко О. Використання криптовалюти на ринку платежів: нові можливості для національних економік. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2016. Вип. 3. С. 50-60.

3. Рубанов П.М. Аналіз розвитку світового ринку криптовалют. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2019. Вип. 28(2). С. 82-87.

4. Сейтим А.Е. Использование криптовалют как альтернативное решение проблем мировой валютной системы. *Проблеми економіки*. 2014. № 2. С. 50-55.

5. Ситник І.П., Бодарева Т. Криптовалюта і її різновиди. Проблеми та перспективи використання в світі й Україні. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2017. № 2. С. 56-60.